

Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова

СИЛАБУС

Військова терапія

Дисципліна з підготовки магістра:
«Стоматологія»

Спеціальність	221 Стоматологія
Освітня програма	ОПП «Стоматологія», 2022 ОК 48.1 , складова циклу підготовка офіцерів запасу галузі знань «Охорона здоров'я»
Рівень вищої освіти	магістр
Навчальний рік	2026- 2027
Статус дисципліни (обов'язкова/ вибіркова)	Обов'язкова
Мова викладання	українська, англійська
Загальне навантаження	30 годин /1 кредит ЄКТС
Курс / семестр	XIII
Укладач (і)	к.мед.н., доц. Н.В. Дідик
Викладач (і), гостьові лектори	(викладачі к.мед.н., доц. Н.В. Дідик, лектор к.мед.н., доц. Н.В. Дідик)
Місце проведення, контакти	кафедра внутрішньої медицини медичного-факультету-2 вул. Хмельницьке шосе,104 (Університетська лікарня ВНМУ ім.М.І Пирогова) вул.Стуса, 11 (Вінницький обласний спеціалізований клінічний диспансер радіаційного захисту населення ВОР), (0432) 35-13-14 vnmu.edu.ua/кафедра- e-mail intmed.mf2@vnmu.edu.ua

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

АНОТАЦІЯ

Програма дисципліни «Військова терапія» складена відповідно до порядку підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня освіти у вищих медичних навчальних закладах освіти України у відповідності до вимог кредитно-трансферної системи організації навчального процесу ECTS, примірного навчального плану підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти

галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності Стоматологія.

Дисципліна є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми «Стоматологія», циклу професійної підготовки магістра педіатрії, розрахована на 1 кредит, які здобувачі засвоюють протягом 8 семестру на 4 році навчання.

Основним фокусом програми є отримання знань з дисципліни «Військова терапія», вивчення якої необхідне для успішного засвоєння дисциплін професійної медичної підготовки та успішної професійної діяльності.

Предметним напрямком програми є вивчення основ військової терапії, при цьому наголос робиться на вивченні етіології, патогенезу, клініки, діагностики, лікування та профілактики основних захворювань внутрішніх органів на етапах медичної евакуації у військовий і мирний час.

Передреквізити освітнього компонента.

Вивчення дисципліни «військова терапія» базується на знаннях основних природничонаукових дисциплін: анатомії людини, медичної біології, гістології, цитології та ембріології, патоморфології, фізіології, патофізіології, медичної і патологічної фізики, біоорганічної та біологічної хімії, мікробіології, вірусології та імунології, фармакології, клінічної фармакології та клінічної фармації, радіології та радіаційної медицини, пропедевтики внутрішньої медицини й інтегрується з цими дисциплінами.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Мета та завдання курсу, компонентності (загальні, спеціальні), значення для професійної діяльності.

Метою дисципліни є здобуття та поглиблення знань, вмінь, навичок та інших компетентностей з хвороб внутрішніх органів в умовах військового та мирного часу.

Завдання курсу: згідно з вимогами ОПП дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних **компетентностей**:

- Інтегральної (ІК):

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

- Загальних (ЗК):

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу; здатність вчитися і бути сучасно навченим.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватись другою мовою.

ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації;

ЗК 7. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблему

ЗК 8. Здатність до вибору стратегії спілкування; здатність працювати в команді; проявляти навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів); орієнтація на безпеку.

ЗК 10. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 11. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК 12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідальної та свідомо.

ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

- Спеціальні (фахові, предметні) (ФК):

ФК 1. Збирання медичної інформації про стан пацієнта.

ФК 2. Оцінювання результатів лабораторних та інструментальних досліджень.

ФК 3. Встановлення клінічного діагнозу.

ФК 7. Визначення необхідного режиму праці та відпочинку, дієти при лікуванні стоматологічних захворювань.

ФК 8. Визначення тактики ведення стоматологічного хворого при соматичній патології.

ФК 10. Проведення лікування основних стоматологічних захворювань.

ФК 11. Організація проведення лікувально-евакуаційних заходів.

ФК 14. Оцінювання впливу навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).

ФК 15. Ведення медичної документації

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Постреквізити освітнього компонента.

В процесі вивчення дисципліни закладаються основи для вивчення студентами хвороб внутрішніх органів в умовах військового та мирного часу, що передбачає інтеграцію

викладання з ендокринологією, фізіатрією, клінічною імунологією, інфекційними хворобами, хірургією, акушерством та гінекологією, онкологією та застосування знань з вищеперерахованих дисциплін в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Після успішного вивчення дисципліни здобувач зможе:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна (згідно ОПП 221 «Стоматологія» 2022).

ПРН 5. Встановлювати діагноз невідкладних станів за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, нестачі інформації та обмеженого часу (за списком 4): асфіксії (у тому числі новонароджених), гіпертонічному кризі, гострій дихальній недостатності, гострій серцевій недостатності, гострому отруєнні, «гострому» животі, електротравмі, непритомності, зовнішній кровотечі, колапсі, комі, набряку гортані, набряку Квінке, опіках та обмороженнях, судомах, утопленні, шоці, травмі кісток.

ПРН 10. Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3): А) Серцево-судинних захворюваннях – артеріальній гіпертензії, ревматизмі, інфекційному ендокардиті, вадах серця, серцевій недостатності, Б) Хворобах крові та кровотворних органів: анемії, гемофілії, тромбоцитопенічній пурпурі, гемофілії, лейкемії; Д) Хворобах дихальної системи та середостіння: бронхіальній астмі; Ж) Хворобах ендокринної системи: цукровому діабеті, хворобах щитоподібної залози, З) Патології скелетно-м'язевої системи та сполучної тканини системні васкуліти (геморагічний васкуліт) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 12. Організовувати проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення, військовослужбовців, в умовах надзвичайної ситуації, у т.ч. воєнного стану, під час розгорнутих етапів медичної евакуації, з урахуванням існуючої системи лікувально-евакуаційного забезпечення.

ПРН 13. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком 4): асфіксії (у тому числі новонароджених), гіпертонічному кризі, гострій дихальній недостатності, гострій серцевій недостатності, гострому отруєнні, «гострому» животі, електротравмі, непритомності, зовнішній кровотечі, колапсі, комі, набряку гортані, набряку Квінке, опіках та обмороженнях, судомах, утопленні, шоці, травмі кісток.

ПРН 14. Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.

ПРН 17. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.

ПРН 18. Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень.

ПРН 19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

ПРН 20. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

ПРН 21. Виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1): травматичні ушкодження зубів для різних верств населення та в різних умовах (за списком 6): виконувати штучне дихання, виконувати непрямий масаж серця, фіксувати язик, здійснювати тимчасову зупинку зовнішньої кровотечі, проводити первинну хірургічну обробку ран, промивати шлунок, кишечник,

проводити транспортну іммобілізацію, проводити ін'єкції лікарських речовин (внутрішньом'язеве, підшкірне, внутрішньовенне струминне та крапельне введення), вимірювати артеріальний тиск, визначати групи крові, резус-належність

ПРН 23. Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 4): асфіксії (у тому числі новонароджених), гіпертонічному кризі, гострій дихальній недостатності, гострій серцевій недостатності, гострому отруєнні, «гострому» животі, електротравмі, непритомності, зовнішній кровотечі, колапсі, комі, набряку гортані, набряку Квінке, опіках та обмороженнях, судомах, утопленні, шоці, травмі кісток в умовах обмеженого часу (за списками 6, 7): виконувати штучне дихання, виконувати непрямий масаж серця, фіксувати язик, здійснювати тимчасову зупинку зовнішньої кровотечі, проводити первинну хірургічну обробку ран, промивати шлунок, кишечник, проводити транспортну іммобілізацію, проводити ін'єкції лікарських речовин (внутрішньом'язеве, підшкірне, внутрішньовенне струминне та крапельне введення), вимірювати артеріальний тиск, визначати групи крові, резус-належність; виготовляти тимчасових шин та шинування при переломах зубів, альвеолярних відростків та щелеп, зупиняти кровотечу після видалення зуба.

3. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ЇХ ОБСЯГ

Вид занять	Години
Лекції:	4
Практичні заняття:	18
Самостійна роботи:	8
Всього	30

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Назви модулів і тем
Модуль 1 «Загальні питання військової терапії»	
1	Організація терапевтичної допомоги у воєнний час та при надзвичайних ситуаціях мирного часу.
2	Радіаційні ураження.
3	Гостра променева хвороба: клініка, діагностика. Етапи лікування хворих з гострою променевою хворобою.
4	Кістково-мозкова форма гострої променевої хвороби.
5	Атипові форми гострої променевої хвороби.

6	Захворювання внутрішніх органів при бойовій хірургічній травмі та травмах в умовах катастроф і аварій мирного часу
7	Захворювання, викликані дією на організм термічних факторів (тепла та холоду).
8	Невідкладні стани, надання терапевтичної допомоги при загрожуючих життю станах на етапах медичної евакуації.
9	Ураження отруйними речовинами у воєнний та мирний час.

5. ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Поточний контроль на практичних заняттях	Методи: усне або письмове опитування та тестування, комп'ютерне опитування та тестування, розв'язання ситуаційних задач
Підсумковий контроль дисципліни – залік	Проводиться на останньому практичному занятті і встановлюється за поточною успішністю відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова» https://vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи або https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf
Засоби діагностики успішності навчання	Теоретичні питання, тести, клінічно-орієнтовані ситуаційні завдання, практичні завдання, демонстрація практичних навичок

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань здійснюється згідно чинного Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова

([https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf))

Поточний контроль	За системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Проміжні контролю	За системою традиційних оцінок
Контроль практичних навичок	За системою традиційних оцінок
Залік	За 200-бальною шкалою (середня арифметична оцінка за семестр конвертується в бали) Зараховано: від 122 до 200 балів Не зараховано: менше 122 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано
170-179,99	B	добре	
160-169,99	C		

141-159,99	D	задовільно	
122-140,99	E	задовільно	
60-121,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-59,99	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання засвоєння знань студента де

Оцінювання усної/письмової відповіді під час поточного контролю

Оцінка "відмінно" виставляється у випадку, коли здобувач знає зміст теми заняття у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні, точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності, самостійно генерує інноваційні ідеї.

Оцінка "добре" виставляється за умови, коли здобувач знає зміст теми заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання здобувач відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка "задовільно" ставиться здобувачу на основі його знань всього змісту теми заняття та при задовільному рівні його розуміння. Здобувач спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка "незадовільно" виставляється у випадках, коли знання і вміння здобувача не відповідають вимогам "задовільної" оцінки.

Критерії оцінювання усіх інших видів навчальної роботи студента ґрунтуються на вимогах Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова» ([https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)) і зазначені в робочій програмі навчальної дисципліни.

Оцінювання самостійної роботи.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті.

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач освіти після засвоєння дисципліни – 200 балів. Мінімальна кількість балів становить 122 бали.

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальний контент (конспект або розширений план лекцій), тематичні плани лекцій, практичних занять, самостійної роботи, завдання для поточного контролю, методичні рекомендації, посібники). **Критерії оцінювання засвоєння знань студента де**

Оцінювання усної/письмової відповіді під час поточного контролю

Оцінка "відмінно" виставляється у випадку, коли здобувач знає зміст теми заняття у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні, точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності, самостійно генерує інноваційні ідеї.

Оцінка "добре" виставляється за умови, коли здобувач знає зміст теми заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання здобувач відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка "задовільно" ставиться здобувачу на основі його знань всього змісту теми заняття та при задовільному рівні його розуміння. Здобувач спроможний вирішувати видозмінені

(спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка "незадовільно" виставляється у випадках, коли знання і вміння здобувача не відповідають вимогам "задовільної" оцінки.

Критерії оцінювання усіх інших видів навчальної роботи студента ґрунтуються на вимогах Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова» ([https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)) і зазначені в робочій програмі навчальної дисципліни.

Оцінювання самостійної роботи.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті.

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач освіти після засвоєння дисципліни – 200 балів. Мінімальна кількість балів становить 122 бали.

8. ПОЛІТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Виконання навчальних завдань і робота за дисципліною має відповідати вимогам «Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова» ([https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)), «Положення про організацію освітнього процесу для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Вінницькому національному медичному університеті ім. М. І. Пирогова» (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/pologPhD_org.pdf), Закону України «Про освіту» (ст. 42), Закону України «Про академічну доброчесність», Кодексу академічної доброчесності ВНМУ ім. М. І. Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/kodex_akad_dobr_edit%202026.pdf).

Здобувач освіти має право на отримання якісних освітніх послуг та безпечне освітнє середовище в умовах воєнного стану, надзвичайних ситуацій та надзвичайних станів, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, Статуті університету та порядку надання освітніх послуг, в тому числі при виникненні надзвичайних ситуацій, регламентованого основними документами та розпорядженнями щодо організації навчального процесу в ВНМУ ім. М. І. Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни та виконання усіх видів навчальних завдань/дослідницької діяльності здобувач освіти має керуватись Законом України «Про освіту» (ст. 42), Законом України «Про академічну доброчесність», Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім. М. І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> загальна інформація/ Основні документи/ Кодекс академічної доброчесності ВНМУ ім. М. І. Пирогова). При порушенні норм академічної доброчесності застосовуються заходи реагування відповідно до чинних нормативних документів.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки на практичних заняттях. На першому практичному занятті викладач проводить інструктаж з безпечного поведіння в приміщеннях кафедри, ознайомлює із місцем розташування укриття, маршрутом переміщення в укриття згідно прийнятої схеми евакуації, правилами поведінки під час переміщення до укриття та перебування в ньому, пояснює всі дії, передбачені Планом реагування на надзвичайні ситуації (згідно Наказу № 505 від 30.08.2023 р.). У разі сигналу «Повітряна тривога» або інших сигналів оповіщення викладач перериває заняття. Всі разом переходять в укриття, де перебувають до скасування сигналу оповіщення. Після відміни сигналу тривоги викладач і здобувачі освіти продовжують заняття в учбових кімнатах кафедри або самостійно доопрацьовують навчальний

матеріал з опитуванням на наступному занятті.

Вимоги щодо підготовки до практичних занять.

Здобувач освіти зобов'язаний приймати активну участь в проведенні освітнього процесу: відвідувати заняття та бути підготовленим до них, тестові завдання до поточної теми мають бути розв'язані у робочому зошиті, схеми та таблиці заповнені; активно обговорювати тему заняття, виконувати всі передбачені програмою завдання, шукати додаткову інформацію по темі заняття та презентувати її своїм колегам.

На заняття слід приходити вчасно. Запізнення не допускається (згідно Правил внутрішнього розпорядку для осіб, що навчаються у ВНМУ). Здобувач, який запізнився більше, ніж на 10 хвилин на заняття, не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку. Студент має бути одягнений в медичний халат, в іншому випадку здобувачі не допускається до заняття,

У спілкуванні з викладачами, співробітниками, товаришами та іншими особами, що навчаються у ВНМУ дотримуватись ввічливості, привітності, доброзичливості. Здобувачі повинні дотримуватись тиші, спокою, шляхетної поведінки в приміщеннях кафедри.

У своїй роботі колектив кафедри дотримується принципів взаємоповаги і толерантності. Те саме вимагається від здобувачів.

Здобувач повинен дотримуватись правил безпеки під час знаходження у приміщеннях кафедри.

Під час роботи в навчально-наукових лабораторіях здобувачі дотримуються правил техніки безпеки (опубліковані на сайті кафедри внутрішньої медицини медичного факультету №2; при виконанні практичних завдань робоче місце має зберігатись у порядку та бути прибраним після виконання практичної роботи.

Під час перебування на клінічних базах здобувачі зобов'язані виконувати вимоги лікувально-охоронного та санітарно-гігієнічного режимів. При введенні в лікувальний заклад режиму карантинних обмежень обов'язкове строге виконання його вимог. Форма одягу при вході у стаціонарні відділення: змінне взуття, медичний халат і шапочка. При собі мати медичну маску, рукавички, антисептик. Пронесення з собою верхнього одягу, взуття, громіздких речей не дозволяється. Заборонене самовільне, без дозволу викладача, торкання до апаратури, обладнання та інструментарію. Під час співбесід з хворими та їх родичами, а також поза стаціонаром здобувачі зобов'язані дотримуватись етико-деонтологічних принципів, вимог чинного законодавства про збереження інформації. Категорично забороняється поширювати медичну та особисту інформацію пацієнтів у будь-який спосіб (в т.ч. у соцмережах, усних розповідях тощо). Під час контактів з персоналом та дискусій в процесі навчання сповідуються принципи толерантності, ввічливості та взаємоповаги, не допускається виклична, некоректна, провокативна поведінка.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті не допускається (окрім екстрених дзвінків, випадків демонстрації додаткового матеріалу з теми заняття).

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, встановленому в чинному Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання [https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)) у час, визначений графіком відпрацювань (опублікований на сайті кафедри <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра внутрішньої медицини медичного факультету №2) черговому або своєму викладачу. Відпрацювання передбачає виконання завдань згідно теми пропущеного заняття і специфіки дисципліни.

Засвоєння теми лекцій перевіряють під час практичного, семінарського заняття (практичних навичок) та складанні підсумкового контролю ([https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)).

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в чинному Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання [https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)). До підсумкового контролю здобувачі допускаються за умови відсутності академічної заборгованості: середній

бал поточних оцінок не менше 3,0 (72 бали за 120-бальною шкалою), всі підсумкові заняття до змістових модулів складено на позитивну оцінку («3» і більше), всі пропущені практичні заняття відпрацьовані на позитивну оцінку («3» і більше). В іншому випадку здобувач повинен підвищити середній бал, відпрацювавши незадовільні оцінки, та відпрацювати пропущені заняття.

Додаткові індивідуальні бали. Індивідуальні бали з дисципліни здобувач може отримати за якісне виконання індивідуальної роботи, зміст якої оприлюднений на сайті кафедри в навчально-методичних матеріалах дисципліни, кількість балів визначається за результатами ІР згідно чинного Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова ([https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)).

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, здобувач повинен спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то студент має право подати звернення до завідувача кафедри згідно Положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи). Також здобувач має право звернутись до студентського самоврядування, адміністрації факультету (інституту) чи університету безпосередньо чи через скриньки довіри (лінки і адреси доступні на офіційному сайті ВНМУ). Кафедра виходить з розуміння того, студентоцентричність передбачає відповідальність здобувача за свідоме й активне набуття знань, належне виконання передбачених законодавством та регуляторними документами ВНМУ норм і правил та залишає за собою право інформувати відповідні структури про порушення з боку студентів.

Політика в умовах змішаного навчання. Порядок змішаного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є Microsoft Team, Google Meets. Порядок проведення практичних занять, лекцій, відпрацювань та консультацій під час дистанційного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра внутрішньої медицини медичного факультету №2/Студенту/аспіранту/форма навчання/курс/навчально-методичні матеріали).

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через чат в Microsoft Team, месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) в робочий час.

2. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедр. Маршрут отримання матеріалів <https://www.vnmu.edu.ua/кафедра> студенту/аспіранту

ЛІТЕРАТУРА

Базова з (військова терапія):

1. Копотун І., Петков С., Мирний С. / за ред. Копотуна І., Петкова С., Мирного С. Військова медицина України. Професіонал.: 2023. 670 с.
2. Положення про військово-лікарську комісію з Збройних Силах України.: Алерта, 2025. 262 с
3. Осьодло Г. В., Верба А. В., Козачок М. М., Бойчак М. П. та ін. Воєнно- польова терапія: підручник / за ред. Осьодло Г. В., Верби А. В. – К.: СПД Чалчинська Н. В., 2017. – 620 с.
4. Мясников Г. В. Керівництво з воєнно-польової терапії: спеціальна частина. – К.: ВМД, 2015. – 256 с.
5. Організація надання невідкладної медичної допомоги у військових частинах (закладах) Збройних Сил України: Методичні рекомендації / 2-е вид., перероб. і доп. [Автори...]; ВМД Міністерства оборони України. – К.: УВМА, 2014. – 144 с.

Допоміжна з (військова терапія):

1. Військова терапія: навчальний посібник до практичних занять: у 2-х частинах Ч.1 /В.А.Візір, О.В.Деміденко, А.С.Садомов Запоріжжя: ЗДМУ, 2020. – 272 с.
2. В. Г., Прістер Б. С., Омелянець М. І. Радіо-біофізичні та медико-біохімічні наслідки Чорнобильської катастрофи: шляхи пізнання та подолання: практичний посібник [для сімейного лікаря]. – Ужгород: ТДВ «Патент», 2017. – 504 с.
3. Вплив катастроф і війн на психічне здоров'я особистості та суспільства (досвід АТО) / О. В. Богомолець, І. С. Трінька, Ю. П. Романенко та ін. // Військова медицина України. – 2015. – Т. 15, № 1. – с. 70-80.
4. Наказ МОЗ України № 34 від 15.01.2014 р. «Уніфікований клінічний протокол екстреної медичної допомоги «Травма живота»». – 20 с.
5. Наказ МОЗ України № 34 від 15.01.2014 р. «Уніфікований клінічний протокол екстреної медичної допомоги «Гострі отруєння»». – 27 с.
6. Оптимізація лікувально-евакуаційного забезпечення військових частин Збройних Сил України оперативно-тактичного рівня в умовах антитерористичної операції / Бадюк М. І., Жупан Б. Б., Солярик В. В., Ковида Д. В. // Військова медицина України. – 2015. – Т. 15, № 1. – с. 11-15.
7. Організація надання невідкладної медичної допомоги у військових частинах (закладах) Збройних Сил України: Методичні рекомендації / 2-е вид., перероб. і доп. [Автори...]; ВМД Міністерства оборони України. – К.: УВМА, 2014. – 144
8. Осьодло Г. В. Військово-прикладні аспекти сучасної гастроентерології: навчальний посібник. – Вінниця: ТОВ «Консоль», 2015. – 388 с.
9. Удосконалення лікування та реабілітації військовослужбовців Збройних Сил України з бойовою психічною травмою: Методичні рекомендації / [Друзь О. В., Сиропятов О. Г., Бадюк М. І. та співавт.]; ВМД МОУ. – К.: «МП Леся», 2015. – 52 с.
10. Уніфікований галузевий клінічний протокол медичної допомоги (першої лікарської, кваліфікованої, спеціалізованої та невідкладної) «Артеріальна гіпертензія» // [колектив авторів]; ВМД МОУ. – К. УВМА, 2014. – 114 с.
11. Allied joint doctrine for medical support / NATO standard ASP. -4.10//With UK National elements 2015. –Edition B, Version 1.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

Електронна адреса сайту університету: <http://vnmu.edu.ua>

Сайт кафедри <https://www.vnmu.edu.ua/кафедра> внутрішньої медицини медичного факультету №2

Електронна адреса сайту бібліотеки університету: <http://www.library.vnmu.edu.ua>

Національна наукова медична бібліотека України: <http://www.library.gov.ua/>

Всесвітня організація охорони здоров'я <http://www.who.int/en/>

МОЗ України <https://moz.gov.ua/>

Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan>

Англомовна текстова база даних медичних та біологічних публікацій: <http://www.pubmed.com>

Англомовний веб-ресурс для лікарів та інших професіоналів охорони здоров'я:

<https://emedicine.medscape.com/pulmology>

Сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій: Режим доступу: <http://www.mns.gov.ua/>.

Сайт Міністерства оборони України: Режим доступу: <http://www.mil.gov.ua/>.

Інформаційно правовий портал «Закони України»: Режим доступу: <http://uazakon.com/>.

Постанова КМУ «Про затвердження Положення про організацію оповіщення і зв'язку у надзвичайних ситуаціях» // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/19299%D0%BF>.

Про затвердження Примірних штатних нормативів центру первинної медичної (медикосанітарної) допомоги: Наказ МОЗ України від 23.02.2012 № 129. – Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/hsr_reformlaw/http://www.moz.gov.ua/ua/portal/hsr_reformla w/

Центр тестування <https://www.testcentr.org.ua/uk>

МОЗ України <https://moz.gov.ua/>

Силабус з дисципліни «Військова терапія» обговорено та затверджено на засіданні кафедри внутрішньої медицини медичного факультету №2 (протокол від «27» серпня 2026 р.).

Відповідальний(а) за курс:

_____ доц _____ Наталя ДІДИК
(науковий ступінь, вчене звання) (підпис)

Завідувач кафедри внутрішньої медицини медичного факультету №2

_____ проф _____ Вадим ЖЕБЕЛЬ
(науковий ступінь, вчене звання) (підпис)